

Piticul din grădina de vară de D. R. Popescu la Naționalul craiovean — un spectacol de remarcabilă înălțime poetică, tragică și morală

2 Am revăzut spectacolul Teatrului „Bulandra” A treia țepă de Marin Sorescu. Textul mi s-a părut de această dată și mai captivant, iar interpretarea, eliberată de emoțiile premierei, a dobândit noi valențe creative. Am simțit cum actorii s-au integrat spiritului textului, cu o disponibilitate de joc impresionantă.

3 Remarc în Festival prezența lui Ștefan Iordache, a lui Gh. Cozorici, Victor Rebengiuc, Olga Delia Mateescu, Ilinca Tomoroveanu, Ștefan Tapa-lagă, Valentin Uritescu, Leni Pințea-Ho-meag, Adriana Trandafir, Diana Gheorghian, Mirela Cioabă, Tudor Gheorghe.

Ileana BERLOGEA

Actorii — forța teatrului românesc

1 Cea de-a șaptea ediție a Festivalului național „Cintarea României” a însemnat, fără îndoială, o nouă etapă în viața noastră teatrală, nu o etapă de bilanț sau de răsturnări, ci de cumpănire, de examen al posibilităților,

al potențialului artistic, al opțiunilor, de materializare a acestora în spectacole de referință. În mod special m-aș opri asupra Naționalului din Craiova și asupra opțiunii sale pentru **Piticul din grădina de vară** de D. R. Popescu. De mai multe stagioni, Naționalul craiovean a dovedit că se află pe calea unor acumulări dintre cele mai valoroase de gând, atitudine de răspundere față de menirea sa, de forțe artistice, proaspete, de manifestare clară a unor preferințe pentru cei mai buni autori contemporani. **A treia țepă** de Marin Sorescu în regia lui Mircea Cornișteanu, cu frumoasa realizare actoricească a lui Tudor Gheorghe în Vlad Țepeș; **Paznicul de la depozitul de nisip** de D. R. Popescu, cu Mirela Cioabă și Ilie Gheorghe în rolurile principale, în viziunea regizorală a lui Mihai Manolescu, au fost etape care au dus către **Piticul din grădina de vară**, reușita simfonie scenică realizată de Silviu Purcărete.

Pentru prima noastră scenă reprezentativă este **Moștenirea** de Titus Popovici. Consider cu adevărat o șansă faptul că întreg potențialul artistic al Naționalului bucureștean, după cum și talentul regizoral al lui Horea Popescu, aflat la deplină maturitate, au avut la îndemână un text bogat în meditații asupra destinului

poporul nostru, o epopoe istorică de anvergura piesei lui Titus Popovici. Atare întâlniri fericite nu sînt foarte dese și spectacolul are grandoare, creații actoricești remarcabile, un patos patriotic sincer.

Îmi pare rău că nu am avut prilejul să văd **Moara de pulbere** de D. R. Popescu la Teatrul din Oradea, în regia lui Ioan Ieremia, regizorul dovedind în câteva dintre ultimele sale spectacole — **Mormintul călărețului avar** și **Dalbul pribeag**, montată de el la Naționalul timișorean în premieră absolută — că înțelege bine, cu rigoare și vigoare în același timp, specificul dramaturgiei lui D. R. Popescu, reușind să găsească semne teatrale expresive, sugestive pentru semnificațiile majore ale pieselor.

Dintre celelalte spectacole în premieră prezentate în cadrul acestei ediții aș sublinia câteva tendințe, încă timide, aflate la început de drum, dar interesante ca propuneri, și anume, diversificarea stilistică a paletelor spectacologice existente — printre altele, la Teatrul Mic, recitalul lui Ștefan Iordache **Astă-seară stau acasă**, ca spectacol de cabaret, și aducerea pe scenă la același teatru a șantierului ca loc de joc în **Fără aprobare** de Petre Ispas. În această din urmă premieră există un grăunte de adevăr și câteva relații umane, un mediu și o sferă de probleme ce trebuie să-și găsească în continuare pe scenele noastre întruchipări mai îndrăznețe, mai convingătoare și mai profunde. Șantierul nu este un spațiu teatral nou, din contră, au existat piese de referință a căror acțiune se petrece pe un șantier, semnate de Paul Everac sau de D. R. Popescu (**Hoțul de vulturi**), dar Petre Ispas propune în lucrarea sa o revenire la acest spațiu, explorarea lui și pe alte coordonate decît pînă acum.

Premierele absolute din această ediție (mă refer și la cele văzute și la cele pe care nu am avut prilejul să le văd) au confirmat calitățile unor dramaturgi veniți mai recent în acest dificil cîmp de activitate. **Luna de miere** de Platon Pardău, pusă în scenă la Tîrgu Mureș, înseamnă nu numai cea de-a treia piesă a acestui autor, ci intrarea sa categorică în familia teatrului. La fel, **Convoiul** de Ion Bucheru, montată la Pitești, ne dezvăluie depășirea de către scriitor a stadiului de început, înregimentarea sa fermă în rîndul autorilor dramatici.

Alături de premierele absolute, ediția a șaptea a adus și redescoperiri de texte, reluarea unor titluri aproape dispărute din viața noastră teatrală, printre acestea din urmă fiind **Al patrulea anotîmp** de Horia Lovinescu la Teatrul „Nottara“

(regia Dan Micu), **Pensilunea Doamnei Olimpia** de I. D. Șerban la Ploiești (regia Victor Ioan Frunză) și **Anonime** de Al. Voitin la Teatrul din Giurgiu (regia Cornel Popa). Dacă piesa lui Horia Lovinescu și-a dezvăluit în continuare sensurile actuale, cea a lui Al. Voitin, un valoros autor dramatic, a părut datată, cu o problemă minoră, cu soluții scenice lipsite de interes, o nouă dovadă a faptului că o reluare trebuie să-și găsească o serioasă justificare artistică.

2 Am revăzut cu multă plăcere **Sfințul Mitică Blajinu** de Aurel Baranga la Teatrul de Comedie **Într-o dimineață** de Mihai Ispirescu la Teatrul „Nottara“, **Pasărea mălăstră — Maria Tănase**, recitalul Adrianei Trandafir la Teatrul Giulești, **A treia țepă** de Marin Sorescu la Teatrul „Bulandra“ ș.a.m.d.

Jucate cu fierbinte trăire, exprimînd un crez artistic, cu profesionalitate, cu plăcere, toate aceste spectacole au fost la fel de proaspete ca la premieră. Îmbătrînirea unui spectacol are loc numai acolo unde nu există valoare autentică.

3 Consider că și în această ediție, poate chiar mai mult decît în cele anterioare, se dezvăluie faptul că adevărata forță a teatrului românesc constă în actorii săi. Există o dramaturgie valoroasă, regizori buni, cu fantezie, cu capacitate reală de a concepe spectacole originale, dar există mai ales actori, prin ei prind viață și devin convingătoare și emoționante toate gîndurile. La Craiova am descoperit nu numai actori foarte buni — pe Tudor Gheorghe, ajuns la maturitate și deplină stăpînire a mijloacelor de expresie, sau pe Diana Gheorghian, capabilă să atingă fiorul tragic — ci și o echipă unitară, acționînd în deplină armonie, realizînd cu dăruire totală intențiile regizorului. Pe scenele bucureștene au evoluat în piesele intrate în Festivalul național „Cîntarea României“ cei mai buni actori ai Capitalei: Victor Rebențiu, puternic, cu fierbinte trăire și amară ironie în Vlad Țepeș, Mircea Albulescu, simbol al țării țăranelui român în rolul Ciungului din **Moștenirea** de Titus Popovici, Ștefan Iordache, etalînd mijloacele variate ale unui joc subtil, inteligent, în **Astă-seară stau acasă**. Au fost prezente reprezentantele tinerei generații: Mariana Buruiană, Mirela Gorea și Ioana Pavelescu de la Teatrul „Bulandra“ în **Prînd în jur cu ochi fără lumină** de Radu F. Alexandru și au vădit reale capacități de a transforma în creație autentică rolurile episodice Ion Chelaru și Florin Călinescu în **Fără aprobare** de Petre Ispas la Teatrul Mic ș.a.m.d.

Realist, sincer, jucind cu multă dăruire, actorii noștri au demonstrat pasiune în slujirea piesei românești contemporane, creind personaje veridice, înzestrate cu necesara complexitate psihologică. Faptul că cele mai reușite roluri din această ediție au fost cele ale unor eroi de drame istorice și revoluționare mi se pare unul dintre cele mai frumoase cîștiguri, expresie convingătoare a modului în care teatrul românesc de azi, slujitorii săi, își îndeplinesc nobila lor misiune educativă.

Ion TOBOȘARU

Dezbateri de adînci semnificații

1 Inclus într-un conclav de colege și colegi iubitori întru ascendența teatrului românesc contemporan, cantonat și cantonați pe „traseul I”, am urmărit unele spectacole din urbea-metropolă, împrejurimi mai apropiate și quasi-îndepărtate, spre cunoașterea unui esanțion semnificativ de dramaturgie românească originală și demiurgie scenică în pulsația și efervescenta de spirit a culturii de clipă și în perspectiva „hronicului” dezvoltării teatrului românesc, azi. Așadar, sub raport cronologic și nu axiologic, citeva sumare opinii: mi-au reținut atenția în formulă de premieră spectacolele: **Moștenirea** de Titus Popovici la Teatrul Național din București, **Piticul din grădina de vară** de D.R. Popescu la Teatrul Național din Craiova, fixate sensibil pe propria-mi rețină, și alte citeva, notabile: **Al patrulea anotimp** de Horia Lovinescu la Teatrul

„Nottara”, **Fără aprobare** de Petre Ispas la Teatrul Mic.

Moștenirea se vrea și se constituie un spectacol monumental, de anvergură, ce proiectează făptura eroică a lui Mircea cel Mare, zămislindu-se epoca medievală din istoria românilor prin transfigurare de sorgine patriotică și deopotrivă estetică. Orizontul așteptării estetice și receptarea, îngemănate, prin public, omologhează memorabile creații actoricești: Gh. Cozorigi, Mircea Albușescu, Radu Beligan, Olga Delia Mateescu, Ilinca Tomoroveanu, Anca Dincă; **Piticul din grădina de vară** reprezintă un spectacol al monumentalității tragice, original prin originalitatea viziunii regizorale (Silviu Purcărete), autentic prin fiorul reviemului, La Teatrul „Nottara”, **Al patrulea anotimp** prilejuiește reintîlnirea cu clasicul Horia Lovinescu și compozițiile actrițelor Ioana Crăciunescu — impresionantă în arta caligrafierii siluetelor, transfigurate prin patosul și inteligența-i scenică, și Lucia Mureșan — prin viziune calidoscopică și combustie psihologică; **Fără aprobare** de Petre Ispas proiectează cercurile unei autentice dezbateri, densă în semnificații și ritmată cu har în spectacol.

2 Grație situației morale de „jurat” în juriul actualei ediții, am revăzut cu reîncintare citeva spectacole: **Sfîntul Mitică Blajinu** de Aurel Baranga la Teatrul de Comedie, care își menține fervoarea și aciditatea critică prin creații actoricești de relief (Ștefan Tapalagă, Cornel Vulpe, Aurel Giurumia); **A treia țepă** de Marin Sorescu la Teatrul „Bulandra”, îngemănare de poezie, istorie și tragedie, ivită din patosul mentalității românești, în medievalitatea națională; marele recital al lui Ștefan Iordache **Astă-seară stau acasă**, la Teatrul Mic, demiurgie scenică și histrionism de savoare încărcată în substanța unor multiple transfigurări, personaje ce alcătuiesc

Un spectacol monumental, de anvergură, propunînd memorabile creații actoricești — Moștenirea de Titus Popovici la Teatrul Național din București

